

استقلال ملی

در گرو

استقلال اقتصادی

محمد جواد ایروانی

تیر ماه 1395

مقدمه

استقلال یکی از سه رکن شعار اساسی
انقلاب اسلامی است که به نوعی
تبدیل به یک نقطه مرجع استراتژیک
(SRP) شد.

الف) نقاط مرجع استراتژیک، نقاط و موضوعاتی هستند که به عنوان یک محک اصلی برای سنجش اثربخشی هر اقدام یا تصمیم استفاده می شوند یعنی هر تصمیمی یا اقدامی اثرش بر روی آن مطالعه می شود اگر به آن مقوله آسیب بزند باید مورد بازنگری و اصلاح قرار گیرد

Strategic Reference Point

استقلال که به معنی آزادی در
حد یک ملت است از اهمیت
ایدئولوژیک در انقلاب اسلامی
برخوردار است.

نقطه ی مقابل استقلال وابستگی است و
مسیر وابستگی نفوذ است از سوی دیگر
یکی از نشانه های استکبار و مستکبر بر
نتافتن استقلال دیگران است و خوشایند او
این است که همه وابسته باشند. پس او
همواره به دنبال نفوذ است.

نفوذ چیست؟

نفوذ یک ساخت¹ است. برای درک صحیح مفهوم نفوذ ابتدا در سطح فردی باید آن را شناخت و سپس به سطح ملی و بین المللی این مفهوم را بسط و توسعه داد. در سطح فردی، اگر فرد «الف» به گونه ای عمل کند که فرد «ب» تحت نظر و اراده او باشد و مطابق میل فرد «الف» رفتار نماید یعنی فرد «الف» بر فرد «ب» نفوذ دارد.

1. Construct

ساخت ها عبارتند از اصطلاحاتی که در برگیرنده یک بار معنایی وسیعی هستند و برای انتقال آن بار معنایی مورد استفاده قرار می گیرند.

این گزاره بیان می کند که نفوذ آثار

رفتاری دارد و در نهایت نفوذ منجر به

سیطره می شود یعنی یک اراده ای برای

اراده ی دیگر حاکم می گردد.

بر همین اساس در نظریات رفتاری، نفوذ

را معادل رهبری می دانند و رهبری یک

مقوله ساختاری و سلسله مراتبی نیست

بلکه یک مقوله رفتاری است.

در بعد بین الملل اگر این رویکرد را تعمیم

دهیم اینگونه خواهد بود که کشور «الف»

بر کشور «ب» نفوذ دارد و ادامه این نفوذ

منجر به سیطره و سلطه خواهد شد.

راهکارهای نفوذ

همپای رشد جوامع بشری سازوکارهای نفوذ نیز بسط و توسعه یافته اند در یک مفهوم کلی سازوکار نفوذ قدرت است و اقتدار عبارت است از توانایی استفاده از قدرت.

قدرت انواع مختلفی دارد که می توان در
یک دسته بندی کلی به قدرت نرم و قدرت
سخت تقسیم بندی کرد. این دو نوع قدرت
از هم پشتیبانی می کنند و مقوم هم
هستند. این دو نوع قدرت با هم ساخت
قدرت را تشکیل می دهند.

از آنجا که نفوذ به طور عمده بر جنبه های روانی و رفتاری تأکید دارد، در مقوله نفوذ سازوکارهای قدرت نرم کاربرد وسیعتری دارند و معمولاً قدرت سخت در این مرحله بروز و حضور کمتری دارد و در برخی مواقع حتی کارکرد عکس می یابد یعنی جنگ و حمله نظامی به عنوان بارزترین جلوه قدرت سخت در اغلب موارد نفوذ (به معنای رفتاری و روانی) را پدید نمی آورد.

رویکرد نوین به نفوذ

فتح سرزمین ها و سیطره نظامی می تواند اراده یک کشور را بر کشور دیگر حاکم کند ولیکن این سیطره از پایداری برخوردار نیست و در یک بازه زمانی محدود نیروهای مقاومت از درون جامعه خواهد جوشید و همواره باید برای حفظ این سیطره هزینه کرد.

چرخه حیات این هزینه، فزاینده خواهد بود و به ناچار روزی مجبور به ترک آن سرزمین می شوند در حالیکه یک سابقه تاریخی و عداوت ریشه دار به وجود می آید و تا سالها روابط دو کشور تحت تأثیر این اتفاق خواهد بود.

**بر همین اساس امروزه سازوکارهای
قدرت نرم کاربرد وسیعتری در نفوذ دارد
و در نهایت هدف آن است تا با تغییر در
سبک زندگی افراد و تبدیل آن به سبک
زندگی موردنظر خود یک تضمین
بلندمدت برای سیطره خود داشته باشند.**

همانگونه که برژنیسکی در کتاب
«پس از سقوط کمونیسم» خود
برای اثبات امپراطوری آمریکا و
نشان دادن برتری آن در طول تاریخ
به سبک زندگی استناد می کند و
می گوید:

امروز جوان های دنیا مشتاق
هستند تا مانند آمریکایی ها
لباس بپوشند، غذا بخورند و
زندگی کنند.

سبک زندگی ما نشان دهنده نوع

نگرش ما است و اگر نوع نگرش یک

فرد یا یک جامعه تحت نفوذ یک

قدرت قرار بگیرد آن فرد و جامعه

مطابق میل او رفتار خواهد کرد.

در دنیای امروز جنگ در عرصه‌ی

نرم بسیار پرشدت و جدی تر است

یعنی در دکترین استکباری آمریکا

هالیوود نقش برجسته تری از پنتاگون

دارد.

نفوذ اقتصادی

در میان اجزای قدرت نرم و سخت،
قدرت اقتصادی یک ماهیت بینابینی
دارد یعنی از جنبه هایی مشمول
قدرت سخت است.

یعنی دارای جنبه های فیزیکی و ملموس متعدد است و از سویی دیگر دارای ابعاد نگرشی و رفتاری است به همین علت پروژه نفوذ اقتصادی دارای جنبه های سخت و نرم است که فقدان نگاه جامع به این دو جنبه سازوکارهای دفاعی و تهاجمی را ناقص خواهد کرد. در جنگ تحمیل اراده ها ، اراده ای پیروز می شود که مستحکم تر و با تدبیرتر پای به میدان بگذارد.

نتیجه نفوذ اقتصادی، وابستگی

اقتصادی است برای داشتن تصویر از

ابعاد مختلف سازوکارهای نفوذ شکل

زیر ارائه می شود.

مهمترین مسیر نفوذ دستکاری
در مهارت ادراکی مدیران و
تصمیم گیرندگان است.

1. Conceptual Skill

مهارت ادراکی به معنای شناخت محیط واقعی است به هر میزان شناخت دقیقتری از محیط و تحولات آن داشته باشیم، مهارت ادراکی بالاتری داریم. در این میان اگر عواملی موجب مخدوش شدن این مهارت شود و آنچه دشمن می خواهد دیده شود آنگاه ادراک بر همان اساس شکل می گیرد و رفتار نیز انعکاس بیرونی از ادراک است.

**رستگاری در خوددباری ملی است
و به هیچ انگاشتن توانایی ها و
ظرفیت های ملی مهمترین مسیر
نفوذ است.**

اگر این مرحله اتفاق بیافتد و مهارت

ادراکی مدیران مخدوش شود آنگاه

مسیر تصمیم گیریها در راستای تکمیل

حلقه های نفوذ قرار می گیرد.

تک و پاتک نفوذ

تک

**در اجلاس کنفرانس «بنای بیلدبرگ» مغزهای
امپراطوری سلطه در رابطه با ایران دو دستور کار
تصویب کردند:**

1 - سیاه نمایی و تاریک جلوه دادن آمارهای اقتصادی.

2 - نفوذ در تصمیم سازی و تصمیم گیری.

پاتک

1 - شفاف سازی آمار و ارقام اقتصادی (توضیحات)

2 - برخی تصمیمات اقتصادی تحت عناوین مدرن سازی که بر ضد اقتصاد مقاومتی و دستور کار و سند اقتصاد ملی است نظیر توسعه و تشویق واردات بجای صادرات در تجارت خارجی، اصرار بر خام فروشی ها، ایستائی و بی عملی در تأمین مالی تولید، آزادسازی و آناارشی قیمت ها و خلاصه بدیهیات که مغایر منافع ملی است بایستی رصد و از آن اجتناب شود.

بطور مثال : تقی زاده فراماسونر مشهور تحت عنوان روشنفکری می گفت «**اگر بخواهیم به دولت راقیه جهان بپیوندیم بایستی دروازه های تجارت کشور را به روی کالاهای خارجی بگشائیم و یا بایستی از فرق سر تا نوک پا فرهنگی شویم تا پیشرفت کنیم**» گزاره های روشنفکری که مغایر اقتصاد و منافع ملی بوده و چیزی جز نفوذ ماسونی نبود ولی با فریبکاری و بزک تصمیمات عملی می شد.

تک

جهان روایی دلار : پس از توافق برتن وودز و حاکم شدن دلار بر اقتصاد جهانی آمریکا از این ابزار به عنوان یک سازوکار و مسیر نفوذ استفاده کرده است و در عمل با سیطره بر دلار به نوعی در تنظیم سیاستهای پولی کشورها مؤثر بوده است و با عدم وفاداری به الزامات برتن وودز در عمل حجم نقدینگی موجود دلاری جهان را دستخوش تحول اساسی کرده است. و با ایجاد سازوکارهای نظارتی بر روند جا به جایی دلار عملاً شریان حیات اقتصادی کشورها را در دست دارد و در خصوص جمهوری اسلامی این ابزار به عنوان یک ابزار اصلی به کار گرفته شد تا حدی که بر خلاف تمامی توافقاتنامه های بین المللی و هنجارهای حاکم بر دنیا، بانک مرکزی ایران تحریم شد مقوله ای که بساری از صاحب نظران اقتصادی دنیا آن را باور نداشتند و امکان پذیر نمی دانستند.

یاتک

پیمانهای پولی دوجانبه و چندجانبه : جهان روایی دلار زمانی می تواند نقش آفرینی کند که کشورها در مبادلات فی مابین خود چاره ای به جز استفاده از دلار نداشته باشند. پیمانهای پولی دوجانبه و چندجانبه این فرصت را بین کشورها به وجود می آورد که در مبادلات خود از پولهای ملی خودشان استفاده کنند.

متأسفانه در پیمانهای پولی دوجانبه علیرغم اینکه 47 پیمان در دنیا تاکنون امضا شده و ژاپن و چین و کره جنوبی و روسیه و ... (26 کشور) بخاطر اجتناب از نفوذ دلار و استحکام اقتصاد خود در آن قالب عمل می کنند حرکت بانک مرکزی ما علیرغم نیاز مبرم لاک پشتی و فقط یک پیمان با روسیه در سطح خرد به نتیجه رسیده و آن هم طرف مقابل مرتب پیگیری می کند.

تک

بانک جهانی : بانک جهانی به عنوان یک سازوکار مهم در تأمین مالی جهانی نقش آفرینی می کند آمریکا با داشتن 17 درصد از سهم این بانک در حالی که تصمیمات مهم نیازمند موافقت 85 درصد آراء سهامداران است موجب حق وتوی آمریکا شده و این بانک به عنوان ابزاری در دست آمریکا عمل می کند و سیاستهای خود را به کشورها تحمیل می کند.

پاتک

تأسیس صندوقها و بانکهای منطقه ای چندجانبه و بین المللی : کشورهایی که در مراحل مختلف حیات خود از سیاستهای بانک جهانی متضرر شده اند این آمادگی را دارند که با تشکیل بانکها و صندوقهای مشترک در این حوزه همکاری کنند. مجموعه هایی مانند صندوق بریکس بانک زیربنائی و سرمایه گذاری آسیا AIIB در پاتک به صندوق بین المللی پول و بانک جهانی سر بر آوردند و با قدرت و سرمایه بالا بر ضد نفوذ آمریکا شروع کردند. آمریکا تلاش بسیاری برای عضویت در AIIB کرد ولی از طرف چین پذیرفته نشد. حضور کشورهای اروپائی و قاره های دیگر (غیر آسیائی ها) آلترناتیو بودن این بانک بجای بانک جهانی را آشکار کرد.

اگو، اتحادیه پولی پایاپای آسیائی که مرکز هر دو تهران است در این رابطه بایستی فعال شوند پیشنهاد می نمایم اتحادیه منطقه ای اقتصاد مقاومتی RMEN مرکب از جمهوری اسلامی ایران - سوریه - عراق - لبنان - یمن و... به سرعت تشکیل شود و این کار در راستای صراحت بندهای سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی صورت پذیرد.

زیر مجموعه این اتحادیه به ترتیب اولویت می تواند:

الف - اتحادیه پولی چندجانبه

ب - اتحادیه تجاری (Regionalism) هیچ منافاتی با WTO ندارد
(مثال اتحادیه اروپا)

ج - اتحادیه همکاری های اقتصادی با هدف محوریت در بازسازی کشورهای همسایه، مسلمان و دوست نظیر سوریه، عراق، یمن، لبنان و...

تأسف آور است که نخبگان کشورهای دیگر محور مقاومت اظهار تعجب می کنند هنگامی که ترکیه تروریسم را تشویق و حمایت عملی و پشتیبانی آشکار از آن می کند و حاکمیت ملی ما را نقض می کند از نظر تجاری بیشتر از جمهوری اسلامی ایران به ما صادر می کند. بایستی از هم اکنون آینده نگری کرد تا پیمانکاران ایرانی برای پروژه های متنوع عظیم بازسازی این کشورها که همگی دارای منابع در آمدی نفت و گاز هستند، از هم اکنون طراحی و آمادگی های لازم را ایجاد نمایند. اقتصاد ایران بقدری بزرگ شده که صرفاً پروژه های داخلی ظرفیت علمی، فنی و مهارتی که به برکت انقلاب اسلامی بوجود آمده پوشش نمی دهد و به بازارهای جهانی بایستی فکر نماید. این رویکرد اقتصادی منطقه خاورمیانه را دچار تحول و دارای اقتدار و استقلال بجای تشدید وابستگی خواهد کرد.

تک

تشویق و تحریم های پولی و مالی: آمریکا با بهره گیری از حجم اقتصادی خود کشورها را تهدید می کند که اگر مطابق سیاستهای آمریکا عمل کنند از امتیازات مختلفی بهره مند خواهند شد (هر چند این امتیازات نقش اساسی در حل مشکلات این کشورها ندارد) مانند مصر - رژیم اشغالگر قدس و ... در صورت مخالفت با استفاده از سازوکار تحریم به مجازات کشورها می پردازد.

آمریکایی ها از واژه تحریم هوشمند استفاده می کنند که مفهوم آن این است که تحریم ها به گونه ای اعمال شود که فشار آن بر مردم وارد شود و مردم حکومت را مسؤل اعمال این فشارها قلمداد کنند و با تشدید فشارهای داخلی حکومتها مجبور به تسلیم در برابر خواسته آنها شوند. در بحث نفوذ اقتصادی آمریکایی ها از این حربه استفاده زیادی می کنند و کشورهای مختلف را تحت فشار قرار داده اند.

پاتک

تقویت ساخت قدرت درونی اقتصاد و تقویت

همکاریهای بین المللی: اگر از ظرفیت های گسترده با

برقراری فرایندهای منطقی و نهادسازی های لازم

استفاده شود اقتصاد کشور از استحکام لازم برخوردار

گشته و امکان موفقیت این فشارها کاهش می یابد.

تک

استفاده از افراد بومی برای نفوذ در سیستم پولی و

مالی: آمریکایی ها با استفاده از افراد بومی کشورها (افرادی که

وابستگی های فکری و خانوادگی و مالی دارند) در کشورهای هدف

اقدام به خرید سهام و یا تأسیس مؤسسات اقتصادی به ویژه بانک و...

می کنند که در بزنگاههای اقتصادی به نفع آمریکا عمل می کنند.

از مهم ترین ابزارهای نفوذ و تحت سلطه اقتصادی در آوردن کشور

سرمایه گذاری های غیرمستقیم است.

پاتک

**تنظیم مقررات بازدارنده و داشتن سناریوهای
مختلف برای شرایط مهم و حیاتی و حتی پیش
بینی بحرانهای اقتصادی و اتخاذ سیاستهای
بازدارنده.**

**بحران مالی جنوب شرقی آسیا 1997 نمونه بارز آن بود
که به گفته ماهاتیر محمد در دو هفته، دو دهه کشورهای
نوصنتی و بیرهای آسیائی را به عقب راند و آغاز
بحران سازی از بازار سرمایه و سپس بازار پول
(سرمایه گذاری غیرمستقیم) بود که با مدیریت جورج
سورس صورت پذیرفت که واجد درس ابدی برای
مسئولین پولی و مالی کشورهای آسه آن ASEAN و
سایر کشورهای جهان شد.**

مهاتیر محمد نخست وزیر مالزی در پاتک این بحران سریع عمل کرد لیکن برای بلندمدت پیشنهاد تشکیل سازمان مالی بین المللی برای جلوگیری از اینگونه شوک ها شد. در حالی که IMF و WB منفعلانه شاهد این فاجعه مالی بودند شوک دهندگان خوشحال از سرکوب رقبای قدرتمند آسیایی جدید بازار جهانی خود بودند. ژوزف استیگلیتز برنده نوبل اقتصادی 2001 بعد این واقعه اظهار داشت «نمی گویم نظیر برج های دوقلوی وال استریت یازدهم سپتامبر ساختمانهای IMF و WB را نابود کنید بلکه به آنها می گویم خود را اصلاح کنند.»

سیاست نظام جمهوری اسلامی ایران در سرمایه گذاری خارجی سرمایه گذاری مستقیم است و نه بازار پول و بازار سرمایه تأسیس بانکهای صد درصد خارجی و یا فعال نمودن سرمایه خارجی را در بورس مراقبت شود سه مقام عالی رتبه کشور انگلیس از بازار سرمایه ایران بازدید و مذاکره داشتند. در صورتیکه گشودن سرمایه گذاری غیرمستقیم در بورس می تواند در هر شرایط ظرفیت تهدید جدی باشد قیمت سهام در حوض JUNK SHARE است و با پول اندک می توان با سفته بازی و تفاوت شرایط حجم وحشتناکی از درآمد کسب نمود و سپس با درآمد سرشار از بازار سهام خارج و شوک مالی و پس از آن با تبدیل به ارز به ایجاد شوک ارزی مبادرت ورزند.

یکی از پایوران بانک جهانی در سخنرانی که پس از جنگ تحمیلی در تهران در رابطه با خصوصی سازی داشت پس از سؤال معنی دار اینجانب اعلام کرد صرف مزایده و خصوصی سازی کافی نیست در خصوصی سازی تونس فرانسوی های مشخص با نام شهروندان تونسی همه کارخانجات تونسی را می خریدند آنها علیرغم مزایده و روند قانونی باطل کردیم و بایستی مراقب بود. در ایران هولدر بانک زمانی کارخانجات سیمان ایران را می خرید و بنام عاملین نفوذی ایرانی خود این کار را می کرد. سیمان صوفیان - تلاش برای سیمان شاهرود که ناموفق ماند و... تا با محدود کردن آنها ظرفیت صادراتی آسیای میانه را در قبضه داشته باشد و جلوی طرح های توسعه سیمان ایران را بگیرند.

تک

سازوکارهای اجتماعی و سیاسی : آمریکایی ها برای تکمیل حلقه ی نفوذ خود از سازوکارهای سیاسی و اجتماعی نیز بهره می برند و در این میان با بحران سازی های اجتماعی، استفاده از ابزارهایی مانند حقوق بشر و ... فعال کردن دیپلماسی عمومی و نفوذ در تصمیم گیرندگان و رسانه ها سعی دارند نفوذ اقتصادی ایجاد کنند. این اهرم ها تکمیل کننده اهرمهای اقتصادی هستند.

پاتک

هوشمندی نظام حکومتی مهمترین پاتک برای این تک است. در این مرحله باید اظهار نظرها و تصمیم ها همه مورد توجه قرار گیرند و انتقال آثارش به سمت جامعه سم مهلك است اينكه هر دولتمردی از منظر خود وارد عرصه شود و به بحث پردازد و خواسته های فکری خود را طرح کند و در مقابل دیگر دولتمرد به نقد آن پردازد انتقال آشفته گی به جامعه است در حوزه اقتصادی یا زمینه سازی های رسانه ای و دیپلماتیک پروژه نفوذ تکمیل می گردد.

سازوکارهای نگرشی

تغییر نگرش مهمترین سازوکار نفوذ پایدار در یک جامعه است. در حوزه اقتصادی بسیاری از فعالیتها ریشه نگرشی دارد کسی که به کار آفرینی روی می آورد و تلاش مضاعفی در این میدان صرف می کند دارای نگرش متفاوتی نسبت به کسی است که با فعالیتهای مخرب اقتصادی به دنبال سودآوری است.

در صورت تغییر نگرش جامعه مطابق میل دشمن رفتارهای جامعه مطابق میل او تنظیم می شود و این تبعیت چون به صورت نرم افزاری ایجاد شده پایداری بیشتری دارد. در این میدان دشمن دارای تجربه فراوان و ابزارهای متنوعی است که با نفوذ رسانه ای می تواند حتی ابزارهای داخلی را در اختیار خود بگیرد نفوذ اقتصادی وقتی محقق می شود که نگرش های جامعه به سوی نگرش مطابق میل دشمن شکل بگیرد و در آن صورت سبک زندگی به سوی سبک زندگی غربی تمایل می یابد و رفتارهای اقتصادی مطابق میل دشمن صورت می گیرد.

جمع‌بندی

پروژه نفوذ به دنبال ایجاد سیطره است و دشمن مستکبر بنا بر خوی استکباری که دارد استقلال یک جامعه را بر نمی‌تابد در بحث نفوذ اقتصادی دشمن در صدد است تا وابستگی اقتصادی به وجود آورد و استقلال ملی را در این زمینه مخدوش سازد کشوری که در زمینه اقتصادی وابستگی داشته باشد به سختی می‌تواند در زمینه‌های فرهنگی و سیاسی استقلال خود را حفظ کند و اقتصاد مقاومتی مهمترین سازوکار تهاجمی به این پروژه نفوذ دشمن است.